

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2024

MODERN GREEK

HIGHER LEVEL

Monday, 17 June
09:30 - 12:30

Μέγιστη δυνατή βαθμολογία 100 Βαθμοί

Διαβάστε το κείμενο που ακολουθεί και απαντήστε στις ερωτήσεις που σας δίνονται.

Κλιματική αλλαγή : το υπαρξιακό countdown & η ψυχολογία της κλιματικής αδράνειας

Η κλιματική αλλαγή είναι ένα από τα πιο πιεστικά ζητήματα της εποχής μας, ένα κυριολεκτικά υπαρξιακό πρόβλημα του πλανήτη μας, με **εκτεταμένες** και μακροχρόνιες συνέπειες που γίνονται ήδη αισθητές σε όλο τον κόσμο.

Παρά τη σοβαρότητα του προβλήματος, η ανθρωπότητα σε συλλογικό επίπεδο αποτυγχάνει προς το παρόν να λάβει τα κατάλληλα μέτρα μετρίωσης και προσαρμογής στις **επιπτώσεις** της κλιματικής αλλαγής. Αυτό το φαινόμενο είναι γνωστό ως *κλιματική αδράνεια* και έχει αποτελέσει αντικείμενο πρόσφατης έρευνας στον τομέα της ψυχολογίας. Παρόλο που σχεδόν όλοι γνωρίζουν τις πάμπολλες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και της καταστροφής του περιβάλλοντος, συχνά θέλουν να αποφύγουν να ασχοληθούν σοβαρά με το θέμα της κλιματικής αλλαγής, καθώς μπορεί να φαίνεται πολύ αρνητικό ή μακρινό, ή ως ένα θέμα χωρίς εφαρμόσιμες λύσεις. Έχει διάφορα στοιχεία που μας κάνουν επιρρεπείς στο να επιστρατεύσουμε ασυνείδητα πολλές γνωστικές προκαταλήψεις και πλάνες, όπως ότι πυροδοτεί το συναίσθημα του φόβου και της απειλής, παραπέμπει στην περίπτωση βραχυπρόθεσμης απώλειας του τρόπου ζωής, ότι θα απαιτήσει αλλαγές, κάτι στο οποίο οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν μια έμφυτη δυσανεξία. Τέλος, τα αποτελέσματα ή οι απειλές δεν είναι εύκολα κατανοητές και οι χειρότεροι κίνδυνοι μοιάζουν αβέβαιοι και πολύ μελλοντικοί, και ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων αμφισβητούν τη σοβαρότητα, ακόμη και την ύπαρξη της κλιματικής αλλαγής.

Συν τοις άλλοις, οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν πολύ πιο άμεσα και επείγοντα ζητήματα στη ζωή τους να ασχοληθούν (προσωπικά προβλήματα & στόχοι, εργασία, οικογένεια) ώστε αυτά να απαιτούν μεγάλο μέρος της ενέργειάς τους. Αυτό είναι κανόνας στη σημερινή εποχή και εμποδίζει γενικά την **κινητοποίηση** σε συλλογική δράση για πολλά προβλήματα της κοινωνίας μας και είναι ίσως το μέγιστο εμπόδιο στην περιβαλλοντική ενημερότητα και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής με τη βαρύτητα που της αρμόζει.

Ακούμε και βλέπουμε ειδήσεις και αρχόμενες ενδείξεις κλιματικής αλλαγής και περιβαλλοντικών καταστροφών, αλλά νιώθουμε ότι δεν περνάει από το χέρι μας, ή ότι δε μας αφορά και πολύ.

Μια σειρά από σχετικούς μηχανισμούς σκέψης επηρεάζουν την αντίληψη και τη συμπεριφορά μας ως προς την κλιματική αλλαγή. Αυτοί, αλλά και άλλες γνωστικές προκαταλήψεις, μπορούν να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους και να δημιουργήσουν περίπλοκα ψυχολογικά εμπόδια στη δράση για το κλίμα. Η κατανόηση τους μπορεί να βοηθήσει τα άτομα και τις κοινωνίες να τις ξεπεράσουν και να λάβουν πιο αποτελεσματική δράση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Είναι εύλογο να αναρωτηθούμε: Ωραία και τι μπορώ να κάνω; Έχω να κερδίσω κάτι εγώ προσωπικά από αυτό; Έχω τη ζωή μου, τη δουλειά μου, ακόμη και αν το επέλεγα, αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει κάτι από το να ασχοληθώ.

Ναι, δεν μπορεί να σας υποσχεθεί κανείς ότι θα βγάλετε λεφτά ασχολούμενοι με το περιβάλλον επί του παρόντος, αν και είναι γνωστό ότι σε επίπεδο επιχειρήσεων η «πράσινη ρητορική» αξιοποιείται συχνά για την προβολή τους ως μέσο εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Ούτως ή άλλως είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι η κλιματική αδράνεια δεν είναι απλώς θέμα ατομικών στάσεων και συμπεριφορών, αλλά διαμορφώνεται επίσης από ευρύτερους κοινωνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες.

Σε ατομικό όμως επίπεδο, η ενασχόληση με την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή θα μπορούσε να είναι μια διαδικασία που να μας δίνει νόημα. Είναι μια ευκαιρία να είμαστε ενεργοί και να ερχόμαστε σε περισσότερη επαφή με συνανθρώπους μας. Αυτό έχει αποδεδειγμένο όφελος για τα άτομα ενισχύοντας την ψυχική τους ανθεκτικότητα. Η ψυχική ανθεκτικότητα είναι απαραίτητο χαρακτηριστικό για τους ανθρώπους στη σημερινή εποχή, η οποία πέραν της κλιματικής κρίσης δε στερείται καθόλου σοβαρών προκλήσεων για το μεγαλύτερο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού όπως: η πρόσφατη πανδημία, οικονομική αστάθεια και αύξηση οικονομικών ανισοτήτων, αβεβαιότητα, μοναξιά, αύξηση ψυχικών διαταραχών, αλλά και διαφόρων προβλημάτων υγείας, όπως π.χ. η παχυσαρκία και οι εθισμοί.

Ταυτόχρονα μπορούμε να μάθουμε να περνάμε περισσότερο χρόνο κοντά στη φύση σε διάφορες **ψυχαγωγικές δραστηριότητες**. Η επαφή με τη φύση είναι γνωστό ότι έχει ανυπολόγιστα οφέλη για τον άνθρωπο. Επιπλέον, έχει φανεί και ερευνητικά ότι ο υψηλότερος συνολικός χρόνος που αφιερώνεται στη φύση οδηγεί σε περισσότερο φιλοπεριβαλλοντικές στάσεις και συμπεριφορές.

Μπορούμε να μάθουμε να ενημερωνόμαστε τακτικά για τις εξελίξεις και να διαμοιραζόμαστε μεταξύ μας σχετικό περιεχόμενο ώστε να αυξήσουμε την ευαισθητοποίηση στο πρόβλημα. Το να μιλάμε και να κάνουμε περισσότερα για το κλίμα, αυξάνει σταδιακά τη διάθεση των κοινωνιών να ασχοληθούν υπεύθυνα και συστηματικά με τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Δηλαδή πιο απλά, οι άνθρωποι έχουμε την τάση να κάνουμε ό,τι βλέπουμε να κάνουν οι περισσότεροι.

Μπορούμε να συνδεθούμε με σχετικές οργανώσεις και να συμμετέχουμε όσο πιο συχνά μπορούμε σε δράσεις για το περιβάλλον. Όσοι το επιθυμούν θα μπορούσαν ακόμη και να προσφέρουν εθελοντική βοήθεια σε έκτακτες περιπτώσεις. Και μπορούμε να συμβάλλουμε στο να γίνει το ζήτημα της προστασίας του περιβάλλοντος μέρος μιας πιο ευρείας διεκδίκησης, που αφενώς να δημιουργήσει κοινωνικές νόρμες και αφετέρου να μεταφράζεται σε πολιτικές ουσίας.

Η συμμετοχή σε ομάδες, η από κοινού δράση για το κοινό όφελος, η δημιουργία υποστηρικτικών δικτύων στις κοινότητες αποτελούν αναγνωρισμένες συμπεριφορές μείωσης της απομόνωσης, ανάπτυξης της αίσθησης σκοπού και ανήκειν, υποστήριξης της συνολικής υγείας των ατόμων και **εντέλει** προαγωγής της ποιότητας ζωής μας.

Αν αυτό συνδυάζεται με το να αυξάνουμε τις πιθανότητές της ασφαλούς μας διαβίωσης στο υπέροχο αυτό σπίτι μας με αμέτρητες και απίστευτες φυσικές ομορφιές που λέγεται πλανήτης γη, τι άλλο να πρέπει να ζητήσουμε.

(κείμενο ελαφρά διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης, Σπύρος Καλημέρης, 2023)
<https://kalimeristherapist.com>

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Να απαντήσετε και στις 3 ομάδες ερωτήσεων. Οι απαντήσεις να δοθούν στα νέα Ελληνικά.

ΟΜΑΔΑ 1^η

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

[30 / 100]

1. Εξηγήστε με δικά σας λόγια τη σημασία των παρακάτω φράσεων που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα στο δοσμένο κείμενο:

- εκτεταμένες
- επιπτώσεις
- κινητοποίηση
- ψυχαγωγικές δραστηριότητες
- εντέλει

(5 × 1)

2. Ποιες γνωστικές προκαταλήψεις και πλάνες κάνουν τους ανθρώπους επιρρεπείς να εμπλέκονται ασυνείδητα, προκειμένου να μην αντιμετωπίσουν την κλιματική αλλαγή;

(5)

3. Πόσο σοβαρούς και αξιόλογους θεωρείτε τους λόγους για τους οποίους αδιαφορούν οι περισσότεροι άνθρωποι για την κλιματική αλλαγή;

(5)

4. Σύμφωνα με το κείμενο που διαβάσατε και δίνοντας τη δική σας άποψη τί προκαλεί την κλιματική αδράνεια;

(5)

5. Από την ανάγνωση του κειμένου και δίνοντας τη δική σας άποψη πόσο σημαντική είναι η Ψυχική ανθεκτικότητα για τους ανθρώπους στη σημερινή εποχή;

(5)

6. Έχοντας διαβάσει το άρθρο, πόσο πιθανό πιστεύετε ότι η κλιματική αλλαγή μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη και τη στάση του ατόμου;

(5)

ΟΜΑΔΑ 2^η

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

[30 / 100]

Οι άνθρωποι έχουμε την τάση να κάνουμε ό,τι βλέπουμε να κάνουν οι περισσότεροι.

Σε μια παράγραφο 100 - 150 περίπου λέξεων να σχολιάσετε το νόημα της προηγούμενης φράσης.

ΟΜΑΔΑ 3^η

ΕΚΘΕΣΗ ΔΟΚΙΜΙΟ

[40 / 100]

Να επιλέξετε ένα από τα δύο θέματα και να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 300 περίπου λέξεων.

1^ο θέμα:

Η υπερπληροφόρηση συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση των ανθρώπων στα μεγάλα παγκόσμια ζητήματα ή όχι; Συζητήστε την απάντηση.

2^ο θέμα:

Σβήνοντας ένα κομμάτι από το παρελθόν είναι σαν να σβήνεις και ένα αντίστοιχο κομμάτι από το μέλλον.

Γιώργος Σεφέρης (Νόμπελ Λογοτεχνίας, 1963)